

tucije, predvsem informacijsko-dokumentacijski centri. Ti pa so s tem delom preobremenjeni. Zato potrebujejo sprostitev za opravljanje osnovnih nalog — analitično in sintetično obdelavo informacijskega gradiva. V sedanjih pogojih je seveda nemogoče, da bi sestavljanje bibliografij nasploh prenesli na knjižnice. Mnogim strokovnim bibliotekam v NDR manjkajo zato strokovni kadri. Za realizacijo sodelovalnega programa je seveda potrebna daljša doba. Začasno si je treba pomagati z rešitvami prehodnega značaja. Prvi so krenili na pot sodelovanja informacijsko-dokumentacijski centri in biblioteke s področja socioloških ved. Njihovo delo naj bi bilo zgled, uspeh pa vabilo.

Te vede so tudi pionirji pri delu za šolanje kadrov. Brez strokovnega kadra ne more biti uspešnega reševanja ne osnovnih ne kooperacijskih nalog dokumentacijskega dela. Izobraževanju kadrov je v reviji posvečeno precejšnje število člankov, v celoti pa prva številka letnika. Prav ustanovam s področja družbenih ved je prvim uspelo, da si zagotove za svoje kadre visokošolsko izobrazbo. V zimskem semestru 1966/67 je bil namreč na Humboldtovi univerzi v Berlinu odprt na inštitutu za bibliotekarstvo poseben informacijsko-dokumentacijski oddelek. Šolanje obsega v petih letih sočasen študij informacijsko-dokumentacijske vede ter stranskega predmeta, npr. zgodovine. Služatelji se morajo tudi izpopolniti v znanju treh tujih živih jezikov.

E. Höhne poroča v zvezi z izobraževanjem, da načrt za izobrazbo kadrov posveča izrecno pozornost srednjemu kadru. Ti so posebno pomembni za razbremenitev znanstvenih delavcev. Strokovna šola za bibliotekarje na znanstvenih bibliotekah je leta 1966 že dala prve absolvente informacijsko-dokumentacijske smeri. Ta šola ima začasno dva programa: za bibliotekarstvo in za informacije, slednja pa dve smeri: naravoslovno-tehniško in družbeno-znanstveno. Preveriti bi bilo treba, če je možna skup-

na splošna izobrazba v nižjih semestrih ter strokovna specializacija v višjih; poraja se tudi vprašanje, ali naj bodo abiturienti »čistiki« informatorji. Praksa temu ne pritrjuje.

Ni pa važno, da šolamo samo kader za delo na informacijsko-dokumentacijskih centrih. O tem pišeta v svojih prispevkih S. Langhans in H. Ziegler. Za učinkovitost informacijskega sistema in dvig produktivnosti znanstveno-tehniškega dela je treba šolati tudi bodočega strokovnjaka — uporabnika informacij. V mnogih deželah so že uvedli ustrezne ukrepe. Na moskovski univerzi so npr. že od leta 1964 vpeljana obvezna predavanja o informacijah. Učni načrti madžarskih strokovnih šol so v šolskem letu 1967/68 vpeljali nov obvezen predmet: uvod v informacijsko vedo. V NDR naj začne tak pouk v šolskem letu 1968/69. To zagotavlja zakon o enotnem socialističnem izobraževalnem sistemu (25. II. 1965).

Poleg teh člankov, ki govore o organizaciji sodelovanja in izobraževanja kadrov, je v reviji še vrsta drugih, posvečenih obdelavi informacijskih virov. Vsestranski napredek znanosti narekuje čim hitrejšo in kompleksnejšo obdelavo le-teh, kar bo predstavljalo temeljito spremembo v primeri z današnjimi manualnimi metodami. S tem pa smo že na pragu strojne obdelave informacij. Ta prehod ne prinaša samo prednosti, temveč tudi probleme. Posebno važna bo tu izdelava tezavrov. Ti so bistveni in verjetno nepogrešljivi pripomoček za strojno obdelavo informacij. Prav zato pa naj bodo izoblikovani tako, da bodo lahko uporabni brez večjih sprememb za daljšo dobo. Priporočljivo je tudi oblikovanje v več jezikih kot pogoj plodnega mednarodnega sodelovanja.

Nevenka Tomše

Accademie e biblioteche d'Italia.
Direzione Generale delle Accademie e Biblioteche e per la Diffusione della Cultura. Rim. XXXV/1967, št. 6, str. 393 do 552. 8°.

Ta jubilejna številka italijanske strokovne revije zasluži našo posebno pozornost. Posvečena je njeni 40. obletnici (1927). Seznanja nas s potjo, ki so jo prehodile italijanske knjižnice nekako od leta 1926 pa vse do danes.

Poučna je za nas najprej razprava V. C. Dainottijeve Politika Generalne direkcije knjižnic od 1926 do 1966. Naj povzamem iz nje nekaj misli in podatkov.

Pot, ki jo je prehodilo italijansko knjižničarstvo, ima veliko skupnega s potjo knjižničarstva drugih dežel. Guido Biagi, znani bibliograf in pobudnik za ustanovitev prvega italijanskega bibliotekarskega društva, je leta 1906 takole označil nerazumevanje vodilnih državnih krogov, ki so ga izpričevali nasproti knjižničarjem: »Od veterinarja se zahteva, da ima diplomu, od farmacevta poseben študij in ustrezno usposobljenost; toda komu je mar, če ima potrebno izobrazbo tudi tisti, ki naj neguje duhove in srca in jim nudi lek znanosti... Spominjam se, kako si je zamišljal knjižnico bivši poslanec, ki mu je rojak iz usmiljenja priboril vodstvo v knjižnici nekega ministrstva. Ves njegov dekalog je obstajal iz ene same sentence: 'V knjižnici morajo biti vse knjige druga poleg druge...'.«

Italijanske knjižnice so prvič dobitno trdnejše vodstvo leta 1926. Zanj se je uveljavilo ime »Generalna direkcija italijanskih akademij in knjižnic«. V Italiji so sicer že od leta 1919 dalje delovala »knjižničarska nadzorstva« (soprintendenze bibliografiche), toda opravljali so jih z raznim delom preobremenjeni bibliotekarji. Stvar se zaradi tega lep čas ni pomaknila naprej. Pod vodstvom Salvagninija (1926—1933) je dala Direkcija knjižničarstvu močne spodbude. Po njegovem prizadevanju je prišlo leta 1929 v Rimu do prvega svetovnega kongresa bibliotekarjev. Prav tega leta so v Italiji ustanovili »Združenje italijanskih bibliotekarjev«. Leta 1931 je bil nemara prav Salvagnini pobudnik

ustanovitve »Nacionalnega centra za bibliografske informacije«, a naslednjega leta še »Nacionalnega zavoda za ljudske in šolske knjižnice«.

Pod Salvagninijevimi nasledniki je italijansko knjižničarstvo nazadovalo. Svoje je zdaj opravilo destruktivno vojno vzdušje, ki ga je ustvarjal Mussolini s pripravami na vojne pustolovščine. Italijansko knjižničarstvo je vnovič oživilo po drugi svetovni vojni. »Združenje italijanskih bibliotekarjev« je imelo od leta 1951 do 1967 kar enajst kongresov; eden od teh je bil leta 1956 v Trstu. Italijanske knjižnice so danes sicer vključene v »Program petletnega gospodarskega razvoja«, vendar Italija še danes nima zakona o knjižnicah, ki naj bi tem ustanovam zajamčil uspešno rast.

Zanimiva je tudi razprava Stelia Rossija Uvod k državnim knjižnicam. Naj zajamem iz nje nekaj podatkov.

Zedinjenje Italije je imelo za posledico, da je prišla pod novo državno upravo vrsta nekdanjih dvorskih knjižnic. Prav tako je morala država vključiti v svojo upravo univerzitetne knjižnice priključenih dežel. Tisti čas je italijanska država ubirala pota liberalizma. Razpustila je skoraj vse cerkvene ustanove in verske rede ter zaprla samostane. Tako se je še bolj povečalo število državnih knjižnic. Značilno za vse te knjižnice je bilo, da so hranile številne kodekse, inkunabule ter izredno dragocena dela iz dobe renesanse. Z izjemo univerzitetnih so te knjižnice obiskovali le znanstveniki. Edino univerzitetne knjižnice pa so se dopolnjevale in bile vsaj za silo na tekočem. Te slednje so imele tudi strokovnega kadra za silo. Vse druge so postale velik problem. Bile so kar po vrsti močno ogrožene. Zato je država dala pobudo, da se nekatere od teh združijo. V tem vrvežu pa je tudi ukrenila, da bi nekatere večje italijanske knjižnice zbirale in hranile ves italijanski tisk. V italijanskih razmerah za take naloge ne bi mogle priti v poštev univerzitetne knjižnice. Leta 1869 je Na-

cionalna knjižnica v Firencah dobila pravico do dolžnostnega izvoda in se jela tako spreminjati v velikanski bibliografski arhiv. Leta 1886 je italijanska vlada tako konservatorsko nalogo dodelila tudi Nacionalni knjižnici v Rimu. Poskrbela pa je nadalje še za to, da so bili publicirani katalogi kodeksov, inkunabul itd. Da bi svoje knjižnice čim bolj zaščitila, je leta 1921 zanje predpisala enotno katalogizacijo. Veliko je bilo v Italiji storjenega za knjižnice predvsem po drugi svetovni vojni. Leta 1958 so v Italiji vpeljali mednarodni format katalognega lista.

Naj končno omenim še nekaj podatkov iz razprave Giovannija Cecchinija Javne knjižnice krajevnih upravnih enot.

V Italiji je okrog 300 javnih knjižnic krajevnih upravnih enot (enti locali). Tu gre predvsem za občinske in okrajne knjižnice. Čeprav so vse te knjižnice pravno enake, so po svojem položaju vendarle močno razlikujejo. Drži popolnoma že preizkušena ugotovitev, da sedež narekuje knjižnici strukturo in način delovanja. Večina navedenih knjižnic se je po letu 1950 močno prerodila. Danes so skoraj vse na tekočino. Nekatere so dobile nove sedeže. Njihova naloga je predvsem v tem, da knjigo približajo preprostemu človeku. Zato pa si snujejo knjižničarske mreže. Ta sistem dela je do zdaj najlepše izpeljala Centralna občinska knjižnica v Milanu. V mestu ima 35 podružnic raznih tipov. Okoli večjih občinskih knjižnic so nastale take knjižničarske mreže tudi v Bologni, Genovi, Gorici in še v nekaterih drugih mestih. Centralne javne knjižnice (dejansko matične knjižnice) ravna jo pri snovanju novih knjižnic takole: Najprej sklene občina, da bo ustanovila novo knjižnico. Priskrbi primerne prostore in prevzame nase osnovne stroške (osebje, razsvetljava, ogrevanje itd.). Država pa prispeva po drugi strani še skromna mesečna sredstva za kritje splošnih stroškov. Sploh pa skrbi za ustanavljanje centralne knjižnice s

knjižničarsko mrežo. Tako knjižnico tudi opremi in jo zalaga s knjigami.

Javna knjižnica je torej tista, kjer lahko vsak preprost človek dobi ustrezno knjigo. K njenemu vzdrževanju daje svoj delež občina ali okraj (provinca) in po drugi strani še republiški državni organi.

Jubilejna številka »Accademie e Biblioteche d'Italia« obravnava seveda še druga vprašanja. Naj naštejemo samo naslove važnejših razprav: Konserviranje in restavriranje (Francesco Barberi), Razvoj in delovanje Inštituta za patologijo knjige (Emenziana Vaccaro), Meddržavna zamenjava (Bianca Maria Galanti), Indeksi in katalogi italijanskih knjižnic (Anna Saitta Revignas), Nacionalne edicije (Giovanni Coiro), Knjižne razstave (Anna Maria Giorgetti Vichi) in Ena od realizacij Nacionalnega centra za enotni katalog (Gina Risoldi — Diego Maltese).

Značilno za jubilejno številko (sicer velja to tudi za vse druge številke) je, da se niti z besedo ne dotika problemov kulture narodnostnih manjšin v Italiji.

Srečko Vilhar

La Parola e il libro. Rivista mensile bibliografica dell'Ente Nazionale Biblioteche Popolari e Scolastiche. Roma. L/1967. 856 str. 8°.

Čeprav je revija doživela že častljivo starost petdesetih let, se vendar v zadnjih letih ni kaj posebno spremenila, razen v grafičnem pogledu. Vendar je njeno poslanstvo nadvse važno in pohvalno. Ker jo izdaja ustanova, ki skrbi za ljudske in šolske knjižnice, in jo vsem tem tudi pošilja, si lahko mislimo, kakšno vlogo opravlja. Primerjali bi jo lahko naši Knjigi, le da je večja po formatu, bolj bogata po vsebini, po notranji ureditvi in grafični opremi prikupnejša in vsaj trikrat obsežnejša.

Ureditev posameznih številke je ostala tudi v letu 1967 standardna. Na prvem mestu je eden ali več uvodnih člankov, ki govorijo o knjižničarstvu in knjižnicah (strokovnih in